

Grafik Tasarımda Modernist Gridden Ritmik Kompozisyona: Niklaus Troxler Afişleri Üzerine Bir İnceleme

Ayşegül Sezer¹

Özet

Grid, bir tasarımda yer alan tasarım öğelerinin konumlarının belirlenmesi konusunda en temelde fikir veren bir araçtır. Grid kavramı, grafik tasarım açısından bakıldığında tasarımda bir düzenleme aracı ve modernist bir yapı sistemi olarak yer almaktadır. Farklı dönemlerde gridde farklı yapı sistemleri kullanılarak, tasarımcılar tarafından grafik tasarım alanında bir tasarım dili oluşturulmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda bakıldığında Uluslararası Tipografik Stil döneminde grid, nesnel bir görsel iletişim dili oluşturmak ve standartlaştırılmış bir tasarım düzlemi ortaya koymak amacıyla işlevselleştirilerek kullanılmıştır. Bu dönemde grid kavramının tasarım düzleminde kullanılması, tasarımı öznel olma özelliğinden uzaklaştırarak, ölçülebilir ve sistemli bir yapı haline gelmesini sağlamıştır. Ancak teknolojik gelişmeler ve dijitalleşme ile değişen grafik tasarım pratiklerinde grid, sistemli modüler yapılardan kurtularak, daha özgün, esnek ve tasarımcının tasarlama sezgilerine dayanan bir dönüşüme uğramıştır. İsviçre grafik tasarım geleneği ile yetişen tasarımcı Niklaus Troxler'in afiş tasarımları bu dönüşümün örnekleri olarak değerlendirilebilmektedir. Niklaus Troxler, grid kavramını görsel akış, süreklilik ve ritim ile oluşturduğu tasarımlarında gizleyerek, arka planda gizlenen tasarımın yapısını oluşturduğu bir diyagonal ritim ile bir grid sistemine dönüştürmektedir. Nitel araştırma yönteminde doküman analizi ile yürütülen çalışmada, modern grid anlayışının kuramsal çerçevesi üzerinde durulmuş ve çalışmalarında grid kavramını ritmik olarak bir kompozisyona dönüştüren Niklaus Troxler'in afişleri incelenerek değerlendirilmeleri yapılmıştır. Çalışma ile tasarımcının çalışmalarında grid kavramını doğaçlama hareket edebildiği, sezgisel bir yapı oluşturarak kullanmasının yanı sıra, tasarımda grid sisteminin ritmik bir kompozisyona dönüşümünün görsel bir ifadesi olduğu düşünülmektedir.

1 Dr. Öğr. Üyesi, Ordu Üniversitesi, aysegulsezer03@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-2117-7820

Giriş

Tasarımda bir düzenleme sistemi olarak kullanılan grid sistemi, en temelde yatayda ve dikeyde kesişen çizgilerden oluşan bir sayfa düzlemini ifade etmektedir. Grid, bilginin hiyerarşik olarak düzenlenmesini sağlamakla birlikte aynı zamanda algıları yönlendiren bir araç olarak kullanılmaktadır. Ellen Lupton'a göre (2024:151) grid, mekân ve zamanı düzenli modüllere bölerek, bir sistem kurulmasını sağlamaktadır. Grid sistemi, esnek bir araç olması ile tasarımcıya statik, simetrik ve asimetrik düzende kompozisyonlar oluşturma fırsatı sunmaktadır. Gridlerin bir sıralama sistemi olarak kullanılması, tasarımcının işini yapıcı ve geleceğe yönelik olarak algıladığını göstermesi açısından bir zihinsel tutumun ifadesidir (Landa, 2014, s. 10). Bununla birlikte tasarım düzleminde yer alan elemanların konumunun belirlenmesi ve düzenlenmesi açısından, tasarımcıların karar verme sürecine katkı sağlamaktadır. Tasarımda kullanılan gridler, bir çalışmanın iskeletini oluştururken aynı zamanda tasarımda dengenin kurulmasını sağlayan bir araç olarak yer almaktadır (Ambrose & Harris, 2015, s. 79). Tasarımda grid kullanımının tercih edilmesi, tasarımcıya tutarlılık ve tasarım öğelerinin bütünlüğü konusunda bir vaatte bulunmakta ve tasarımcıya rehberlik etmektedir.

Grid sistemi, farklı tasarım problemlerinin çözümünde kullanılabilirdiği gibi aynı zamanda dergi, gazete, kitap, yıllık raporlar, broşürler, tabela sistemleri, web tasarımı, mobil uygulamalar, kurumsal kimlik ve marka çalışmaları gibi alanlarda tasarımcıya etkili kompozisyon oluşturabilme ve elemanları organize etme gibi fırsatlar sunan bir araçtır (Poulin, 2018, s. 74). Grafik tasarımda grid kullanımı, tasarım alanının kurgulanmasında soyut olarak bir rehber sisteminin kullanımını mümkün kılmakta ve tasarım elemanlarının birbirleri arasındaki ilişkinin hizalanması ve matematiksel bir oran ile yerleştirilmesini sağlamaktadır. Josef Müller – Brockmann'a göre (1981:10), bir tasarımda grid sisteminin kullanılması, bilginin sistematik bir şekilde sunulmasını, nesneliği, tasarımın renk ve malzeme gibi diğer unsurlarının tasarımın bütünü ile bütünleştirmesi ve tasarımın yüzeyde hakimiyet kurması gibi özellikler sağlamaktadır. Bunun bir sonucu olarak tasarımda yer alan düzenlenmiş başlıklar, alt başlıklar ve metin ve görselleri arasındaki boşlukları ayarlanmış ve hizalanmış sayfa düzenlemeleri bilgi aktarımının anlaşılır ve okunur özelliklerde gerçekleştirilmesini sağlamaktadır. Taşçıoğlu'na göre (2020:95), gridler bilginin daha düzenli sunulmasını sağlamakla birlikte tasarımcı ve okuyucuya da zaman konusunda yardımcı olmaktadır.

Grid sistemleri, farklı çalışma alanları tarafından farklı şekillerde kullanılmaktadır. Merkezine insanı alan ve insana yönelik toplumsal fayda esaslı gözetilerek bilgilendirme amaçlı çalışmaların yapıldığı grafik tasarım alanında

da bir kitap, broşür veya web sayfasında ya da sergileme tasarımı, ambalaj tasarımı, etkileşimli uygulamalar gibi alanlarda kullanılmaktadır. Tasarımda grid kullanımı sadece tasarımın teknik olarak düzenlenmesini sağlayan bir sistem değil aynı zamanda tasarımda bir anlam üretilmesine katkı sağlayan bir dilin oluşumunu mümkün kılmaktadır. Tasarım düzleminde grid kullanımı, kullanıcıya ya da izleyicisine okunurluk, tutarlılık ve düzen gibi özellikler sunmaktadır.

1.Tarihsel Süreçte Grid Kullanımı

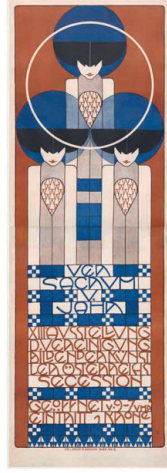
Grid sistemi tarihsel süreçte farklı dönemlerde farklı amaçlarla kullanılmıştır. Kimi zaman bir kil tabletin resimli yazılarının hizalanmasında kimi zamanda basılı ürünlerin sayfa ve metin tasarımlarında grid sistemine başvurulmuştur. Meggs ve Harris (2012:8), MÖ.3100 'de Sümer resimli tabletinde (Şekil 1) var olan bilgilendirici resimli yazıların yatay ve dikey bölümlere ayrılarak bir grid sistemi ile yapılandırıldığı üzerinde durmaktadır.

Şekil 1:Erken Sümer resimli tableti, M.Ö.3100, (Meggs & Purris, 2012, s. 8).

Sonraki dönemlerde Gutenberg'in matbaasında metal harf hurufat sistemi kullanılarak basılan kitaplarda kullanılan grid sistemi bu dönemde kitaplarda bir yapı oluştururken Orta Çağ el yazması eserlerin metinlerinde kullanılan sütun grid sistemi gerekli olan bir pratiklik çerçevesinde kullanılmıştır. Rönesans dönemine geldiği zaman sayfa tasarımlarında çeşitli matematiksel oranlar uygulanarak kullanılmış ve grid sistemlerinin oluşmasında etkin bir rol oynamıştır. 19.yüzyılın sonu 20. Yüzyılın başında endüstrileşme ile sanayi merkezlerinde ve fabrikalarda ortaya çıkan iş gücü ihtiyacı, dünyanın farklı bölgelerinde yaşayan insanların sanayi kentlerine göçü ile bilginin sunumu noktasında yalınlık ve işlevselliğin ortaya çıkmasını sağlamıştır. 20.yüzyılın başlarında hakim olan sanat tasarım akımlarında grid sistemi kullanımı afişlerde

ve broşürlerde yer almaktadır. Viyana Secession stil sanatçısı Koloman Moser'in 13. Secession stil sergisi (Şekil 2) için tasarlamış olduğu afiş, kare, dikdörtgen ve dairesel şekillerden oluşan geometrik bir yapıya sahip olmakla birlikte yatayda ve dikeyde çizgilerden oluşan sistemli bir kompozisyonla oluşturulmuştur (Raizman, 2021, s. 37).

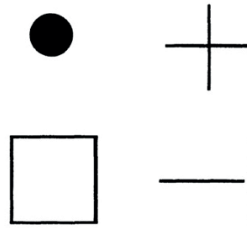
Şekil 2:13.Secession sergisi afişi,Koloman Moser,Litografi,1902, (Raizman, 2021, s. 36).

Kendisi hem mimar, hem tipograf hem de grafik tasarımcı olan Peter Behrens mekân tasarımı çalışmalarında da yapılandırıcı bir unsur olarak grid sistemini kullanmıştır. Peter Behrens, 1907 yılında Alman elektrik şirketi AEG için hazırlamış olduğu reklam broşürleri, tanıtım materyallerinde kullanmış olduğu gridler ve yazı tipi sistemleri ile önemli çalışmalar ortaya koymuştur (Samara, 2023, s. 17). Bauhaus döneminde ise tasarlanan broşür, kitap ve afişlerde yatayda ve dikeyde çizgilerin ve soyut biçimlere yer verilen, asimetrik bir grid yapısının kullanıldığı görülmektedir. Grid sisteminin kullanımı özellikle sergileme tasarımı alanında da Bauhaus sergilerinde kullanılarak, bu dönemde ön plana çıkmıştır (Becer, 2020, s. 194). Yeni Tipografi akımının öncüsü Jan Tschichold, asimetrik düzenlemenin yer aldığı bir grid sistemini çalışmalarına uygulamıştır. 1950'li yıllara gelindiğinde Uluslararası Tipografik Stil olarak adlandırılan dönem etkisini uzun zaman sürdürerek sonraki kuşak tasarımcıları da etkisi altına almıştır. Bu hareketin öncüleri, tasarımı toplumsal açıdan faydalı bir faaliyet olarak tanımlamış, grid sistemini düzenin sağlandığı ve bilginin yapılandırıldığı bir yaklaşım olarak benimsemiştir (Meggs & Purris, 2012, s. 372).

1.2.Tasarımda Grid Sistemi

Grid sistemi, tasarımda görsel olarak bir düzenlemenin sağlanmasını mümkün kılmakla birlikte aynı zamanda tasarımda öğeler arasında hiyerarşi kurma ve tasarımın algılanabilmesi gibi özellikler oluşturmaktadır. Grid sistemi, modernist tasarımcılar tarafından matematiksel anlamda doğru tasarımın bir denetimin yapılması amacıyla sıklıkla kullanılmıştır (Becer, 2020). Farklı tasarım disiplinlerinde de kullanılan grid sistemi, tasarım yüzeyinde bir yerleştirme ve düzenleme aracı olmasının yanı sıra aynı zamanda tasarımda yapısal olarak kurulumu sağlayan bir rehber olarak yer almaktadır. Grid, tasarımın içeriğinde yer alan öğeler arasında düzen, süreklilik ve nesnellik gibi kavramların oluşumunu sağlamakla birlikte tasarımcıya da rasyonel ve nesnel bir organizasyon imkânı sunmaktadır. Tasarımcı, kitap tasarımında kitabın türüne göre kullanışlı bir grid sistemi uygulamalıdır. Her kitapta bir grid sistemi kullanımı konusunda zorunluluk mevcut olmamakla birlikte ancak çok parçalı metinlerin yer aldığı kitaplarda grid sistemi kullanmak, kitabın izleyicisi tarafından anlaşılmasında kolaylıklar sağlar (Taşçıoğlu, 2020, s. 95). İzleyicine ve kullanıcıya oluşturulan tasarım dilinin sistemli olarak okunmasında kolaylık sağlayan grid sistemleri aynı zamanda bir düşünme biçimini görsel olarak sunmaktadır.

Grid sistemlerinin tarihi ve kullanımı konulu makalesinde Jack H. Williamson (1986:15), grid sistemlerini anlamak için öncelikle ortaya çıkış noktasına odaklanmak gerektiği üzerinde durmakta ve grid sisteminin yapısal tipolojisini (Şekil 3) koordinat tabanlı, kesişim tabanlı, modül tabanlı ve çizgi tabanlı olmak üzere dört temel özellikte ortaya koymaktadır.

Şekil 3:Grid sisteminin yapısal tipolojisi şeması, (Williamson, 1986, s. 15).

Ellen Lupton (2008:182), The Graphic Design:The New Basics isimli kitabında tasarımda grid kullanımının önemini vurgularken aynı zamanda yetenekli bir tasarımcının gridleri aktif olarak kullanması gerektiğine vurgu yapmakta ve gridlerle ilgi çekici şekiller ve öğelerin izleyicilere şaşırtıcı bir

etki ile sunulması gerektiğini belirtmektedir. Grid sistemi görsel iletişimin sağlanmasında önemli bir rol üstlenen grafik tasarım alanı için mesajın etkili bir biçimde verilmesini sağlamaktadır. Grafik tasarımda herhangi bir mesajın net olarak ortaya koyulması grid sisteminin kullanılmasıyla görsel bir birliğin sağlanmasını ve etkisinin arttırılmasını sağlamaktadır (Poulin, 2011, s. 265). Grafik tasarım disiplinde grid, sütun grid, hiyerarşik grid, modüler grid ve diyagonal grid olmak üzere dört farklı başlık altında ele alınmaktadır.

1.2.1.Sütun (Column) Grid

Sütun grid sistemi, metinlerin imgeye oranla daha fazla olduğu durumlarda tercih edilen grid sistemidir. Grafik tasarımda yaygın bir sayfa biçimlendirme sistemi olan sütun grid, sayfaların yatayda ve dikeyde eşit olarak ya da farklı ölçüler verilerek ayarlanabilme fırsatı sunmaktadır. İçeriğin yerleşiminin düzenlenmesinde yapısal bir model olan sütun grid sistemi metin, görsel, tipografik öğelerin hizalanması gibi konularda kolaylık sağlamaktadır. Bu grid yapısı, basılı ya da dijital herhangi bir sayfanın sol, sağ, üst veya alt kenarındaki boş alan olan kenar boşluklarıyla çevrili tek ya da çoklu metin sütunu veya bloğu ile tanımlanmaktadır (Landa, 2014, s. 175). Bununla birlikte izleyicilere okunurluk sağlayarak bilginin yapılandırılmasını mümkün kılmaktadır. Dergilerin sayfa tasarımında kullanılan çoklu sütun grid sistemleri, metinlerin ve görsel elemanların sayfalara yerleşiminde yol gösterici bir eleman olarak tasarım yüzeyinde yer almaktadır.

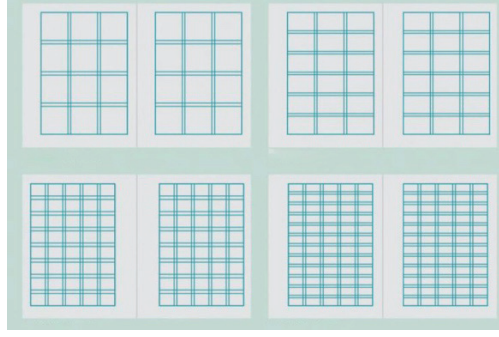
1.2.1.2.Hiyerarşik (Hierarchical) Grid

Hiyerarşik grid, tasarımda yer alan öğelerin önem sırasına göre yerleştirilmesiyle oluşturulan grid sistemidir. Bu sistemde yer alan bölümlerin alanların ölçüsü öğelerin önem sırasına göre belirlenmektedir. Hiyerarşik grid, tasarım öğeleri arasında önem sırasını ve görsel ilişkileri esas alan esnek bir sistemdir (Samara, 2023, s. 28). Bu grid sisteminin öncelik sırasını göz önünde bulundurarak tasarımda yerleşim düzeni oluşturmasının sebebi, izleyicin dikkatini önemli olan alanlara çekmektir. Bilgilendirme grafiği, web ve ara yüz tasarımları, editoryal tasarım gibi çalışmalarda kullanılan grid sistemidir.

1.2.1.3.Modüler (Modular) Grid

Yatay ve dikey çizgilerin kesişimiyle oluşturulan modüllerin yer aldığı kılavuz çizgilerdir. Modüler grid sistemi, metinlerin farklı modüllere yerleştirilmesinde ve gruplanmasında tercih edilmektedir. Görsel elemanların fazla olduğu tasarım planlamasında tasarımcıya esneklik sunarak kolaylık sağlamaktadır (Landa, 2014, s. 175). Eşit ve değiştirilebilir ölçülerle oluşturulan modüler alanlar, hizalı, düzenli ve tutarlı bir tasarım düzlemi oluşturulmasını sağlamaktadır.

Pratik kullanım sunmasının yanı sıra modüler ızgara, Bauhaus ve İsviçre Uluslararası Stil'in idealleriyle ilişkilendirilerek kavramsal ve estetik bir imaj geliştirilmesine katkı sağlamıştır (Samara, 2023, s. 30). Dergi, gazete, tasarımı ve web ara yüz tasarımları, bilgilendirme tasarımı ve mobil uygulama tasarımlarında modüler grid sistemi kullanılmaktadır.

Şekil 4: Modüler grid çeşitleri, (Samara, 2023, s. 30).

1.2.1.4. Diagonal (Diagonal) Grid

Tasarımda hareket ve dinamizm oluşturmak amacıyla çapraz eksenler üzerinden oluşturulan grid sistemidir. Tasarım düzlemi belli açılarla kesişen çapraz çizgiler ile bölünerek oluşturulmaktadır. Afiş tasarımı, editoryal tasarım gibi alanlarda kullanımı tercih edilen diyagonal grid sistemi tasarımda modernizm, hareket ve izleyiciyi yönlendiren bir görsel yapı oluşturmaktadır.

2. Niklaus Troxler'in Afişlerinde Grid Sistemi

İsviçre'li bir grafik tasarımcı olan Niklaus Troxler, afiş tasarımlarında biçimi bozulmuş geometrik şekiller ve Dadaizm, Op Art ve Sürrealizm akımı etkisinde bir grafik dil kullanmaktadır. Caz müziğe ilgisi sonucunda İsviçre'de düzenlemiş olduğu Caz müzik festivaline düzenli olarak hazırlamış olduğu afişler, kendisinin afiş tasarımıında grafik dilinin gelişmesini sağlamıştır. Çalışmalarında müziği somut hâle getirdiği figürler kullanmış ve tipografiyi ilişkili olarak kullanmıştır. Niklaus Troxler, afiş tasarımının yanı sıra iç ve dış mekân grafikleri, kitap kapakları, albüm kapakları, logolar ve serbest illüstrasyonlar bulunmaktadır. Niklaus Troxler, İsviçre'li bir sanatçı olmasına rağmen çalışmalarında İsviçre grafik tasarımının düzenli ve hiyerarşik stiline meydan okuyarak tasarımlarında hareketi, dinamizmi vurguladığı diyagonal bir yapı kurmuştur. Bu yapı dahilinde caz müzik enstrümanlarını ve müzisyen figürleri bağımsız bir tasarım sistemi ile ortaya koymuştur. Tipografinin sınırsız

tasarım gücünden de faydalanan Troxler, yazı tipi tasarımlarını da afişlerinde tercih ettiği renkler ve kontrastla ele aldığı bir grafik dil olarak kullanmıştır. Tipografiyi aynı zamanda bir görsel eleman olarak kullanan Troxler, afiş tasarımında kullandığı harfleri ritmik hareketler halinde sunmaktadır.

Şekil 5: Willisau Caz Festival Afişi, Niklaus Troxler, 1976.

Kaynak: <https://www.moma.org/collection/works/116799>

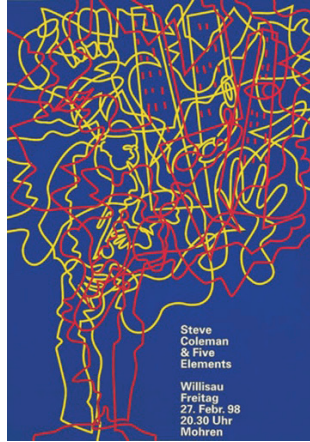
Niklaus Troxler, Willisau Jazz Festivali isimli afişinde (Şekil 5) kadın figürü ile bir enstrümanı birleştirmiş ve sanatçı ile enstrümanını bütünsel bir görsel dil ile almıştır. Minimalist bir dil kullandığı afişte bakıldığında bir kadın profili oluşturulduğu görülmektedir. Kullandığı esnek grid sistemi ile dikkatleri merkezdeki kadın ve enstrüman ikilisine odaklayarak tasarımda imge ve yazıya dair detayların kendi alanını oluşturduğu görülmektedir. Duygu ve ritim kavramlarını merkeze alarak ritmik bir tasarım dili kullanmıştır.

Şekil 6:McCoy Toyner Afişi, Niklaus Troxler,1980.

Kaynak: <https://www.galerie123.com/en/original-vintage-poster/41534/mccoy-tyner-sextet-willisau-3-april-20b-mohren/>

McCoy Tyner isimli afişini (Şekil 6) bir caz piyanisti için hazırlamış ve dikey şeritler halinde hazırlamış olduğu harflerde ritmik bir dalgalanma etkisi oluşturmuştur. Bu afişte dinamizm ve hareket etkisi verilerek oluşturulan diyagonal grid sisteminde, tipografi hareket eden bir görsel eleman olarak kullanılmıştır.

Şekil 7:Steve Coleman & Five Elements afişi, Niklaus Troxler, 1998.

Kaynak: <https://www.troxlerart.ch/posters>

Five Elements isimli müzik grubuna sahip Steve Coleman için tasarlanmış olduğu afişte (Şekil 7), çizgisel geometrik formları tekrar niteliğinde kullanarak müzisyenin sanatındaki asimetrik tonları ortaya koymuştur. Niklaus Troxler, afişte kullanmış olduğu zıt renklerle kompozisyonda gizlenmiş imgelerin fark edilmesini sağlamıştır. Burada kullanmış olduğu grid sistemi ile ritme ve harekete vurgu yaparken diğer taraftan izleyiciyi merak ettiren bir dikkat çekici görsel üzerinde yoğunlaştıran bir yapı oluşturmaktadır.

Şekil 8: Eskelin Bennink afişi, Niklaus Troxler, 1990.

Kaynak: <https://www.troxlerart.ch/posters>

Eskelin Bennink isimli afişinde (Şekil 8), serbest fırça darbelerini kullanarak kimi zaman agresif kimi zaman kural dinlemeyen bir yapı oluşturduğu görülmektedir. Kullanmış olduğu grid sistemi ile enerjisi olan hareketli bir ortamı vurgulamakta ve kaos içerisinde düzene dönüşü anlatmaktadır.

Şekil 9: Uluslararası tekerlekli sandalye maratonu için afiş, Niklaus Troxler, 2008.

Kaynak: <https://www.troxlerart.ch/posters>

Uluslararası tekerlekli sandalye maratonu için tasarladığı afişte (Şekil 9), odak noktasına hareketi ve hızı aldığı görülmektedir. Afişte kullandığı çizgilerin yönü ve renkleri, izleyicide derinlik etkisi oluşmasını sağlamakta ve aynı zamanda renklerin etkisi ile festival sevincini ortaya koymaktadır. Yazı alanını ayırarak uygulamış olduğu grid sistemi ile disiplin vurgusu yaparken, imgenin yer aldığı kısımdaki ritmik kompozisyon anlayışı canlı renklerin kullanımı ile yapılandırılmıştır.

Sonuç

Grid, tarihsel süreçte farklı amaçlarla kullanılmış olmakla birlikte aynı zamanda günlük hayatta hizalama ve düzenleme aracı olarak kullanılmıştır. Grid kavramı, grafik tasarımda bir yapılandırma aracı olmasının yanı sıra modernist bir duruş olarak grafik tasarımın tarihsel sürecinde yer almıştır. Bununla birlikte tasarımda grid sistemi süreklilik ve düzen gibi yapısal kavramların yanı sıra aynı zamanda izleyiciye bilginin nesnel bir tavır ile sunumunu da mümkün kılmıştır.

Her dönemin kullandığı bir grid sistemi mevcut iken Uluslararası Tipografik Stil döneminde bu sistemler yapısal olarak sistemli bir sınıflandırmaya dönüştürülmüş, o dönem ve sonraki dönemlerde bilginin izleyici sunumunda sistemli bir aktarımın meydana gelmesini sağlamıştır. Grid sistemi son dönem tasarım dünyasında farklı alanlarda da düzenleyici yapısal bir sistem ve duruş olarak kullanılmaktadır.

Niklaus Troxler İsviçreli ve tasarım eğitimini İsviçre’de almış bir tasarımcı olmasına rağmen, çalışmalarında ağırlıkla ritmik ve hareketli kompozisyon kullanımını mümkün kılan çapraz çizgiler üzerinden oluşturulan diyagonal bir grid sistemi kullanmıştır. Bu özellik kendisini yapısal olarak oluşturulan grid sisteminin dışında tutmakta ve hareket eden imgelerin ve harflerin yer aldığı doğaçlama bir yapı oluşturmasını sağlamaktadır. Bilginin nesnel ve sabit bir düzen içerisinde sunulmasını savunan İsviçre stiline yerine sabit olmayan sütunların yer aldığı bir yerleşim sistemi çalışmalarında görülmektedir. Bu durum kendisinin gridin dışına çıkmasını sağlarken aynı zamanda tasarımda grid sisteminin ritmik bir kompozisyona dönüşümünü de sağlamıştır.

Niklaus Troxler, tasarımda grid kavramını doğaçlama hareket edebildiği, hareketli ve ritmik bir yapıya dönüştürerek, tasarımda bilginin katı ve sistematik bir görünüm ile sunulmasının yerine izleyicilere sezgisel olarak da algılayabilecekleri bir yapıya dönüştürmüştür. Tasarımcı, çalışmaları ile grid sistemini bazen görsel bazen de işitsel ve sezgisel bir yapı olarak tercih ederek bu alanda değişim ve dönüşümün öncüsü olmuştur.

Kaynakça

- Ambrose, G., & Harris, P. (2015). *The Layout Book*. United Kingdom: Bloomsbury Publishing.
- Ambrose, G., & Harris, P. (2019). *Grafik Tasarımda Sayfa Düzeni*. İstanbul: Literatür Yayınları.
- Armstrong, H. (2007). *Grafik Tasarım Kuramı*. İstanbul: Espas Yayınları.
- Becer, E. (2020). *Modern Sanat ve Yeni Tipografi*. Ankara: Dost Kitabevi.
- Cullen, K. (2005). *Layout Workbook / A Real World Guide to Building Pages in Graphic Design*. United States of America: Rockport Publishers Inc.
- Gomez-palacio, B., & Vit, A. (2009). *Graphic Design Referenced A Visual Guide to The Language, Applications and History of Graphic Design*. United States of America: Rockport Publishers.
- Landa, R. (2014). *Graphic Design Solutions*. Kanada: Wadsworth Cengage Learning.
- Lupton, E. (2024). *Yazı Tipi İle Düşünmek*. Ankara: Nobel Akademik.
- Lupton, E., & Phillips, J. (2008). *Graphic Design The New Basics*. New York: Princeton Architectural Press.
- Müller-Brockmann, J. (1996). *Grid Systems in Graphic Design*. United States of America: Niggli.
- Meggs, P., & Purris, A. (2012). *Meggs's History of Graphic Design*. United States of America: WILEY John Wiley & Son, Inc.
- Poulin, R. (2011). *The Language of Graphic Design*. United States of America: Rockport Publishers.
- Poulin, R. (2018). *Design School Layout / A Practical Guide for Students and Designers*. United States of America: Quarto Publishing Group.
- Raizman, D. (2021). *Reading Graphic Design History*. London: Bloomsbury Publishing.
- Samara, T. (2023). *Making and Breaking the Grid*. United States of America: Quarto Publishing Group.
- Taşçıoğlu, M. (2020). *Bir Görsel İletişim Platformu Olarak Kitap*. Ankara: Dost Yayınevi.
- Williamson, J. (1986). The Grid History, Use and Meaning . *MIT Press*, 15-30.

